

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Ukjent episode fra

109444

Odd Rygg:
Kampene ved Garberg Bru
Selbu-Trykk A/S

I historien om felttoget i Norge har vi ingen paralleller til striden ved Garberg Bru i Selbu, en av de få trefninger hvor vi påførte tyskerne merkbare tap. Og med

sin bok «Kampene ved Garberg Bru», utgitt av Selbu-Trykk A/S, har Odd Rygg gitt en overbevisende framstilling av den hittil ukjente krigsinnsatsen til en

svensk/norsk styrke i de først maidagene i 1940.

Det aller mest betydningsfull resultat av trefningene i Selbu o også i Gudbrandsdalen var a

NATIONEN

1940

slike aktive militære initiativ inspirerte og motiverte den væpnede motstandskamp videre. Odd Rygg lar deltagerne komme til orde i boka, og dette bidrar til å gjøre boka oppsiktsvekkende, ja faktisk er den blitt et ganske enestående historisk dokument. Dette er både en fortelling om mot og vilje hos noen ganske få, og en trist beretning om alle de som stilte seg likegyldige, de som i ettertid må bære skylden for det som skjedde i 1940.

Boka gir den svenske løytnant Åke Sjøgren som ledet stridene, æren for det som skjedde i de dramatiske døgnene. Han og hans landsmann, nestkommanderende fenrik E. Rådberg, var levende eksempler på vilje og evne til å lede soldater. Svenskenes store fordel var at de hadde krigserfaring både fra Spania og Finland. De så kampene i Norge som et ledd i den verdensomfattende kampen mot alle de ideologier som dessverre fikk utvikle seg i siste del av mellomkrigstida – med katastrofale følger. Men akkurat i mai 1940 var idealistiske Spania-kjempere en gruppe mennesker som verken regjeringen i Norge eller Sverige ville ha noe med å gjøre. Vi vet fra kampene i Nord-Norge at våre soldater var bedre enn man kunne vente med det dårlige øvingsmønstreet vi hadde den gangen. Soldatene som kjempet i Selbu var ikke dårligere. Det er sensasjonelt at de holdt ut i fem døgn, men som veteran Minde sa til meg: «Vi hadde ikke tid til å være redde.»

Bokas store styrke ligger i at den uten svada, men nøkternt og behersket forteller om en dramatisk, men ukjent episode i vår nære historie. Boka har imidlertid en del svakheter: Det finnes ingen kildereferanser, kartutsnittene er dårlige og situasjonen blir overhodet ikke framstilt slik den må ha fortonet seg for tyskerne. De tyske styrkenes identitet er ikke nøyaktig angitt, og heller ikke antall falne kan stadfestes helt. Det oppgitte tallet er svært høyt, men realistisk nok slik striden utviklet seg.

Odd Ryggs framstilling vil nok kunne få leseren til å stille flere spørsmål: Hvorfor er denne episoden ikke tidligere tatt med i vår krigshistorie? Fantes det motsetninger mellom de frivillige og det organiserte forsvaret? Følte det vernepliktige norske befalet seg skjøvet ut over sidelinjen av løytnant Sjøgren og de andre svenskene? Kanskje vi senere vil få svar også på dette. Gjenstår at «Kampene ved Garberg Bru» gir en meget troverdig framstilling som bør ha stor interesse ikke bare i Selbu. Dersom boka kan få flere til å innse at et militært forsvar ikke lar seg improvisere, vil Odd Rygg ha oppnådd meget.

Svein Iversen

den 19. september

Landssvikerfangen Arnt Klemmet Taasen Torp som rømte fra Ilebu den 11. september er fremdeles på fri fot og som sunket i jorden. Han er siktet for drap og attentatet, og opplysninger om ham kan sendes så raskt som mulig til Landssvikeravdelingen, Victoria Terrasse 5-7, Ilebu fengsel eller nærmeste politimyndighet.

Legg godt merke til bildet av landssvikerfangen ovenfor. Han kalles seg i regelen Arnt Torp, er 31 år gammel, 1,80 m. høy og har sped kroppsbygning og blek hudfarge.

**Rettsforhandlingene
ved Eidsivating
innstillet inntil videre**

**Lagdommer Chr. Knudsen
plutselig død.**

Etter domsavsigelsen ved rettsforhandlingene igår kveld gikk en av lagdommerne på besøk til en slektning i Sarpsborg. Her fikk han slagtilfelle og døde plutselig. Det var lagdommer Chr. Knudsen. Han ble 44 år gammel.

I den anledning er rettsforhandlingene innstillet inntil videre. Flagget vaier på halv stang over domhuset i dag.